

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS

POLGÁRMESTERÉNEK

14/2020.(V.19.) /KGY számú

h a t á r o z a t a

a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2019. évi szakmai tevékenységéről szóló tájékoztató elfogadásáról

A Polgármester

a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján

a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2019. évi szakmai tájékoztatóját tudomásul veszi.

**Dr. Szemán Sándor
címzetes főjegyző**

Erről értesülnek:

- 1./ A Közgyűlés tagjai
- 2./ A címzetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői
- 3./ A KEF szakmai elnöke

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

2019. évi szakmai tevékenységéről szóló tájékoztatója

1. Bevezetés

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Kábítószer Egyeztető Fóruma (továbbiakban KEF) 2001. óta működő, 22 szervezetből álló szakmaközi testület. 2015-ben a Kábítószer Egyeztető Fórum újjáalakult, feladatait és új munkamegosztási stratégiát hozott létre hatékonyságának növelése érdekében, figyelembe véve a Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013–2020. „Tiszta tudat, józanság, küzdelem a kábítószer-bűnözés ellen” alcímű program szempontjait.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a 81/2015.(IV.23.) számú határozatával jóváhagyta a Kábítószer Egyeztető Fórum Szervezeti és Működési Szabályzatát, amelynek értelmében a KEF a Közgyűlés részére tájékoztatót készít az éves tevékenységeiről, eredményeiről, a városi droghelyzet alakulásáról, az ellátórendszer működéséről, szükség szerint képviseli a KEF érdekeit a Közgyűlés felé, továbbá javaslatot tesz.

A KEF szakmai feladatait munkacsoportokban végzi, amelyeket a tagszervezetek alkotnak. A tagszervezetek és a munkacsoportok partneri kapcsolatban állnak, amelynek alapja a hatékony kommunikáció és az érdekmentes kooperáció.

2. Drogpolitikai jogi keretek

Az egészségfejlesztés és kábítószer-megelőzés területén, a KEF-ek munkájának hatékonyabbá tételét, hatókörük kiterjesztését, az önkormányzat szerepének és felelősségvállalásának erősítését, továbbá a kormányhivatalokkal való együttműködés erősítését és jogi kereteinek kialakítását a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról 2013–2020 szóló 80/2013. (X. 16.) OGY határozat fogalmazza meg. A határozat megnevezi a beavatkozás színtereit és a feladatokat, amely elősegíti a KEF-ek helyi szerepvállalását és koordinációs tevékenységét.

Kormányunk a Nemzeti Drogellenes Stratégia 2017–2018. évekre vonatkozó szakpolitikai programjáról szóló 1669/2017. (IX. 15.) számú Kormányhatározatában fogalmazta meg az elmúlt két évre vonatkozó

szempontokat. A program a keresletcsökkentés területén az egészségfejlesztés és a kábítószer-megelőzés rendszerének fejlesztését kívánja előmozdítani, prioritásként kezelve az univerzális, célzott, javallott programok minél szélesebb körben és minél több szinten történő megvalósítását. Kiemelt figyelmet fordít a családok és közösségek bevonására, a veszélyeztetett célcsoportok elérésére (pl. gyermekvédelmi terület), a speciális szempontok érvényesítésére (pl. hátrányos helyzetű lakosság).

Az új szerek rohamos megjelenése szükségessé teszi, hogy egy új monitorozási, kockázatértékelési rendszer kerüljön kidolgozásra, amely alapján a megfelelő információ birtokában felelős döntés születik a designer drogok ellenőrzéséről.

Az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény fekteti le az új szabályozás kereteit, míg a kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzéke vételéről és jegyzékeinek módosításáról szóló 66/2012 (IV. 2.) Kormányrendelet határozza meg az új pszichoaktív anyagok bejelentésével, előzetes szakmai értékelésével, listára vételével és kockázatértékelésével kapcsolatos folyamatokat és felelősöket. Az előzetes szakmai értékelésen átesett, új pszichoaktív anyaggá minősített szerek az az új pszichoaktív anyaggá minősített anyagokról vagy vegyületcsoportokról szóló 55/2014-es EMMI rendeletben találhatóak.

Kriminálpolitikai területen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény többszöri módosítása is a megváltozott kábítószer-helyzetet követi. A törvény hat tényállásban rendelkezik a kábítószerrel kapcsolatos cselekményekről, amelyeket „Az egészséget veszélyeztető bűncselekmények” közé sorolja:

1. kábítószer-kereskedelem (ide tartozik a kábítószer kínálása, átadása és forgalmazása),
2. kábítószer birtoklása (a termesztés, előállítás, megszerzés, tartás, az ország területére behozatal, onnan kivitel, illetve az ország területén való átszállítás),
3. kóros szenvedélykeltés (az a nagykorú személy, aki egy kiskorút kábítószernek vagy kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyag, illetve szer kóros élvezetére rábír vagy rábírti törekszik),

4. kábítószer készítésének elősegítése (ha valaki kábítószer előállítására céljából ehhez szükséges anyagot, berendezést vagy felszerelést (a) készít, megszerz, szállít, vagy azt (b) forgalomba hozza, vagy azzal kereskedik),

5. kábítószer-prekurzorral való visszaélés (olyan vegyületek kereskedelmének ellenőrzése, amelyek egy másik vegyület előállításához szükséges reakcióban vesznek részt),

6. büntető eljárási útról való elterelés esetei, feltételei (a büntethetőség megszüntető okok szabályozása). Az új pszichoaktív anyagokkal kapcsolatos cselekmények elkövetése esetén nincs lehetőség az elterelésben való részvételre.

Magyarországon a bűncselekményhez rendelt büntetési tételt elsősorban a kábítószer mennyisége, vagy a bűncselekmény elkövetésének körülményei befolyásolhatják, a kábítószer típusa viszont nem befolyásolja a kiszabott büntetést.

3. A KEF működése

3.1. Háttérintézmények átalakulása

Hazánkban 2001. óta különböző minisztériumok alá vonva működik a Nemzeti Drogmegelőzési Intézetet, majd átalakult formában a Nemzeti Drogmegelőzési Iroda, amely feladatai között szerepel a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumokkal való kapcsolattartás és a szakmai tanácsadás. A kábítószerügyi koordinációért felelős tárca több átalakuláson ment keresztül.

2010. őszétől a kábítószer-megelőzési és különböző koordinációs, szakmai jellegű feladatokat a Nemzeti Drogmegelőzési Koordinációs Osztály látja el. Az osztály a következő szervezeti egységek részeként működött az elmúlt években:

- 2010-ben Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Szociális, Család- és Ifjúságügyért Felelős Államtitkárság, Ifjúságügyi Főosztály,

- 2013-ban Emberi Erőforrások Minisztériuma, Sportért és Ifjúságért Felelős Államtitkárság, Ifjúságügyi Főosztály,

- 2014-ben Emberi Erőforrások Minisztériuma, Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság, Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya.

- 2018-tól a Nemzeti Drogmegelőzési Koordinációs Osztály beleolvadt az újonnan létrehozott Fókuszpontok Működtetésért Felelős Osztályba, mely a Népegészségügyi Főosztály részeként végzi munkáját. A magyarországi drogkoordináció legfőbb szerve ettől kezdve az Emberi Erőforrások Minisztériumának Népegészségügyi Főosztály Fókuszpontok Működtetésért Felelős Osztálya.

A drogprobléma megelőzésével és kezelésével kapcsolatos gyakorlati feladatok (pályázatát támogatáskezelés, KEF és elterelés koordináció, egyebek mellett) megvalósítását a tárca háttérintézményében, a 2015. szeptemberéig a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet Ifjúsági Igazgatóságának (NCSSZI) egységeként működött Nemzeti Drogmegelőzési Iroda biztosította. Az Iroda a közigazgatási átszervezést követően a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) részeként működött. A drogpolitikai feladatokat 2017. január 1-től a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, Esélyteremtési Főosztály, Drogmegelőzési Programok Osztálya (SZGYF), mint jogutód látta el.

2019. augusztus 1-től a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóságról, valamint az egyes kormányrendeleteknek a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság egyes feladatainak átadásával kapcsolatos módosításáról szóló 180/2019. (VII.26.) Korm. rendelet alapján a KEF-kel kapcsolatos feladatok ellátása a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) feladatkörébe tartozik.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ Drogmegelőzési Programok Osztálya elősegíti a KEF-ek megalakulását, az országos hálózat koordinációját és szakmai támogatást biztosít a működésükhöz.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ felelőssége a nevelési-oktatási intézményekben zajló egészségfejlesztési programok ajánlásához kapcsolódó feladatok ellátása. Itt zajlik a szervezetek által kidolgozott programok ajánlásának szakmai és adminisztratív lebonyolítása.

3.2. A KEF célja

Az egészségi állapot fenntartása és lehető legteljesebb helyreállítása érdekében elősegíti az egészséges élet feltételeinek kialakítását. Erősíti a helyi közösség aktív szerepvállalását, valamint növeli az együttműködést a családon (szülők - gyermekek - különböző generációk), a kortárs csoporton és az iskolán (pedagógusok - diákok - iskolai egészségügyi szolgálat) belül, továbbá a területen működő különböző közösségek és intézmények között. A KEF rész céljait a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról (2013-2020) szóló határozat szellemisége szerint határozza meg.

3.3. A KEF feladatai

Kiemelt feladata, hogy támogassa az „alulról jövő” kezdeményezéseket. Szakmai ajánlóként koordinálja és elősegíti a pályázatokon való helyi részvételt. Tevékenységét a megelőzés, kezelés, ellátás, ártalomcsökkentés, kínálatcsökkentés területén végzi. Koordinálja a városban a káros szenvedélyek elleni egységes fellépést, megszervezi és összehangolja a stratégiai célokat szolgáló megelőzési tevékenységeket, célzott megelőző beavatkozás igénybevételének lehetőségét biztosítja a veszélyeztetett, sérülékeny személyek és csoportok számára.

Biztosítja a megelőzés, a szakszerű beavatkozás, illetve kezelés igénybevételének lehetőségét a függőnek nem minősülő, de problémás kábítószer-használat jeleit mutató személyek számára, továbbá támogatja a családtagokat és a hozzátartozókat. Támogatja az intézmények szocializációs feladatainak hatékonyabb ellátását szolgáló folyamatokat.

3.4. A KEF felépítése

A KEF működését a Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg. A KEF legalább fél évente, de a végrehajtandó feladatok miatt - az elnök vagy a KEF tagok indítványára - ettől eltérő időpontokban ülésezik, melyet az elnök, távollétében a titkár hív össze. A két ülés között a folyamatos teendőket a KEF szűkített, operatív vezető testülete végzi. A vezetői testület legalább negyedévente ülésezik.

A KEF munkacsoport üléseken aktualitások és a tagszervezetek időszakos programjai kerültek előtérbe, amelyeket a munkacsoportok véleményeztek, valamint ötletekkel, tanácsokkal segítették egymás munkáját.

A KEF Operatív Vezetői Testület ülésein a munkacsoport vezetők beszámoltak a negyedéves munkákról, az elért eredményekről. A vezetői üléseken megfogalmazódtak azok a stratégiai lépések, amelyeket aztán a munkacsoportok próbáltak kivitelezni. A vezetők nagy figyelmet fordítottak a munkacsoportok, tagszervezetek tevékenységeivel kapcsolatos párhuzamosságok kiküszöbölésére.

A KEF Operatív Vezető Testület szakmai- és társelnöke:

- Dr. Erdélyi Ágnes szakmai elnök
- Dr. Ulrich Attila társelnök, Nyíregyháza MJV alpolgármester

A KEF munkacsoportok és vezetői:

- Tullner Gabriella - Kezelés-ellátás munkacsoport vezető
- Szilágyi Pálné - Prevenációs munkacsoport vezető
- Lengyelne Pogácsás Mária - Közösségi Együtműködés munkacsoport vezető
- Gurbán Csaba - Kínálatcsökkentési munkacsoport vezető

A tagság nyitott, a szakterületen aktív, tevékeny szervezetekkel és szakemberekkel folyamatosan bővíthető.

4. Helyzetkép

4.1. Szegregátumokban élők körében végzett felmérés

Hazai és nemzetközi tapasztalatok igazolják, hogy a valódi veszélyeztetett csoportok a periférián található, gyakran a társadalom látóterén kívül. A fiatal korosztály tekintetében a korai iskola elhagyás fokozza a szerhasználat kockázatát, amelyet csak komplex szakmaközi stratégia alkalmazásával lehet kezelni. A lemorzsolódással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű fiatalok kapcsán, elsősorban az olcsó pszichoaktív anyagok, dizájner drogok fogyasztásáról további vizsgálatok szükségesek.

Nyíregyháza MJV Önkormányzata „Közösen a Kiútért” elnevezésű TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001 azonosítószámú projekt keretében 2019-ben a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar szakemberei végeztek kutatást, a szegregátumokban élők szociális, egészségügyi, foglalkoztatási és lakhatási problémáinak részletes feltérképezése témában. A lekérdezésekre a Huszár- és Keleti lakótelepeken került sor. A kutatási anyag a rizikómagatartás egyes jellemzőiről is képet ad.

A telep körülmények között élők kockázatos egészségmagatartásának feltárásához a „Roma lakótelepeken élők életminősége 2019” kutatás ide vonatkozó anyagait elemezték, amely a közbiztonságra irányuló fókuszcsopotos interjúk tapasztalataival egészült ki.

Dohányzással és alkoholfogyasztással kapcsolatos kérdések esetén vegyes válaszadási hajlandóságot tapasztaltak a kérdezők. Mindkét lakótelepen 90 % feletti a cigarettatermék részesedése az első rágyújtáskor. Az alkoholfogyasztás témakörben az italozás miatt elherdált költségek szégyellnivaló a lakosok körében, ezért ezt kissé tabusították. A beérkezett adatok alapján alul reprezentált az eredmény, valószínűleg súlyosabb a probléma, mint az a kutatásban megjelenik.

A droghasználatra vonatkozó kérdések nem a személyes használatra irányultak, hanem a megkérdezett baráti, ismerősi körét célozta meg, így eredményesebb adatfelvételt tudtak elérni.

A kutatás alapján a Huszár telep fertőzöttebb területnek tűnik, hiszen itt csaknem kétszer annyian válaszolták, hogy több barátja is fogyaszt kábítószer. A fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetésből arra lehet következtetni, hogy szintén a Huszár telepen élők felelősek a terjesztésért is, ami elsősorban a szintetikus herbál árusítását jelenti.

A kutatás eredményei rámutattak, hogy a telepi körülmények között élők körében jelentős kockázati magatartással kell számolni. A Keleti lakótelepen az alkoholfogyasztás jellemzőbb, mint a drogfogyasztás, viszont a Huszár telepen közbiztonsági problémák között is kiemelkedő a droghasználat és terjesztés. A kutatók megfogalmazták, hogy a minél több stresszel teli életeseményeken átesők, nagyobb valószínűséggel váltak erősebb dohány- és alkoholfogyasztóvá.

A szegregátumokban élők életminőségének javítását célzó intézkedésekben mindenképpen olyan programokat kell beépíteni, amelyek pozitív irányba mozdítják el a telepi lakosság egészségmagatartását. Ez leginkább amiatt fontos, mert a kockázati magatartás erős összefüggést mutat a megbetegedések és korai halálozások magas adataival.

4.2. Diákok körében végzett felmérés

Diákok és pedagógusok körében 2019-ben átfogó vizsgálat, kutatás nem történt a területen, viszont a Drogambulancia dr. Erdélyi Ágnes vezetésével az előző két ében 578 főt szólítottak meg droghasználattal kapcsolatban, jellemzően általános és középiskolás korosztályból.

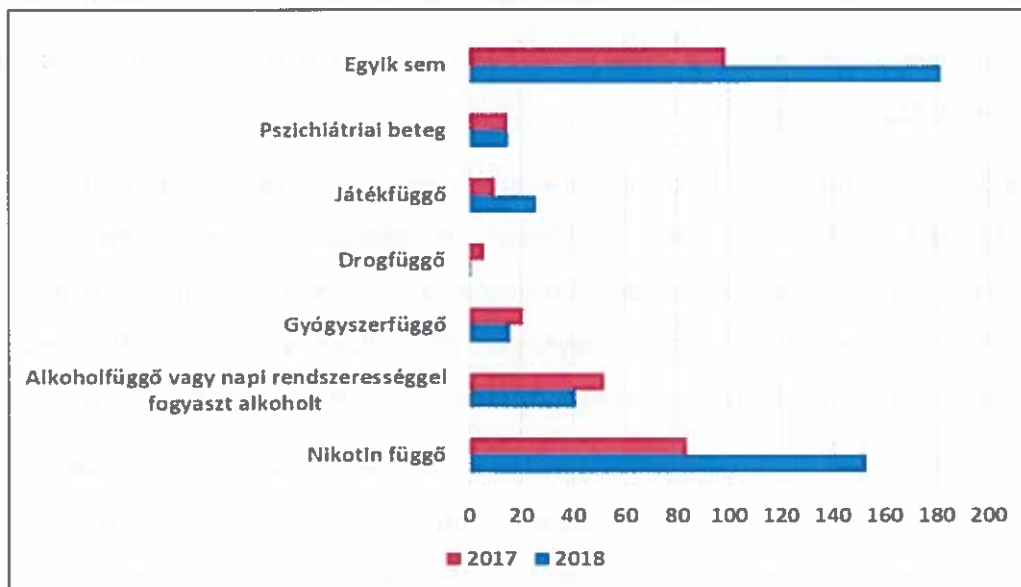
Legtöbb fiatal a megyeszékhelyen értek el, csupán töredékük volt Nyíregyházán kívüli lakos. A nemek aránya közel azonos volt, életkor szerinti megoszlásukat tekintve pedig leginkább a 12-22 év közötti korosztály képviselte magát (91,6 %). A lekérdezett fiatalok csaknem fele (46 %) középfokú tanulmányokat folytatott, 30 %-uk általános iskola 7. és 8. osztályába járt, kitöltők 7 %-a volt középfokú végzettségű, míg 9 %-uk főiskolát vagy egyetemet végzett.

A feltett kérdések alapján képet lehet kapni az alkohol fogyasztás és dohányzás kapcsán, a tudatmódosító szerekkel kapcsolatos ismereteikről, kipróbálási és fogyasztási hajlandóságukról.

Az alkohol és dohánytermékek társadalmi elfogadottsága, beágyazottsága közismert, sajnos a szocializációs folyamatban könnyen „átörökökíthetők” a gyermekekre.

Családjában van-e olyan, aki...

1.számú ábra

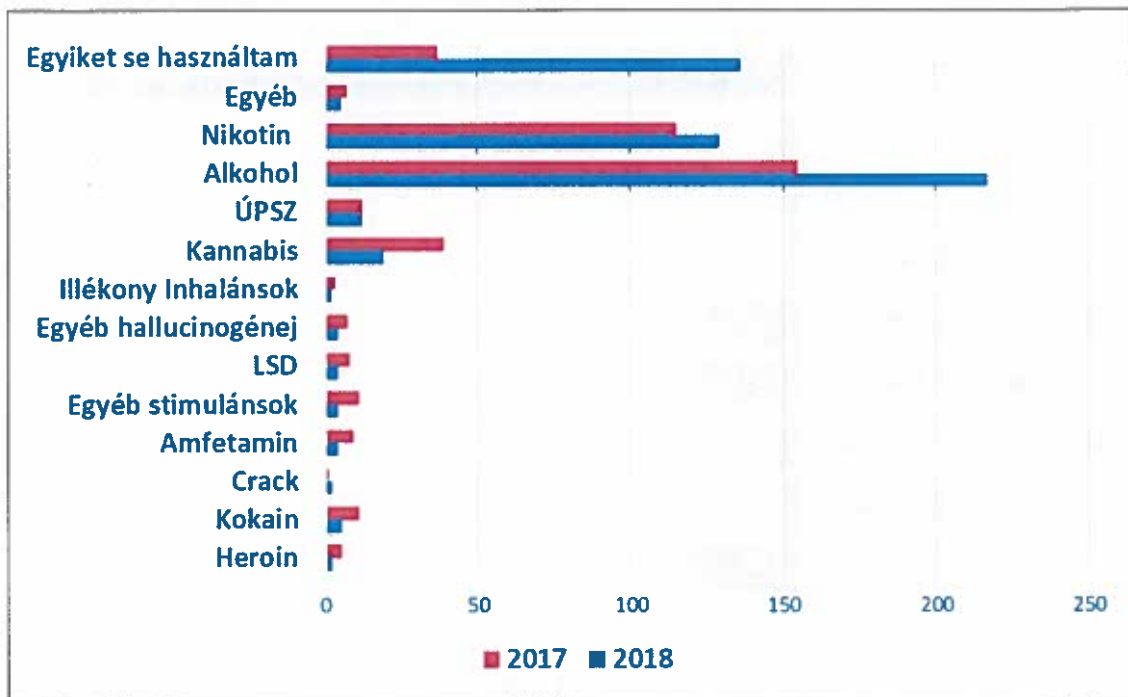
Forrás: Dr. Erdélyi Ágnes – Pillanatfelvételek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyében - kutatási anyag

Az ábrán ugyan az látható, hogy a válaszadók családjában, legalább felénél nem tapasztalható káros szenvedély, viszont jelentős értéket képvisel, hogy még mindig 41 %-ban jelen van az aktív dohányzás, és 11 %-ban a problémás alkoholfogyasztás a családok életében.

Ezt a tendenciát támasztja alá a kipróbált szerekre vonatkozó kérdésre adott válaszok összesítése. A kipróbált szerek között a kannabisz „népszerűsége” látható, de megfigyelhető, hogy a felsorolt szerek közül nem maradt kipróbálatlanul egy sem, vagyis a kemény drogok fogyasztására irányuló szándék a 2018-as mintavételben is tetten érhető. Az értékelés során lett egyértelmű, hogy az általános iskolás korosztály magas részvételi aránya javította fel a „egyiket se használtam” kategóriát. Természetesen az alkohol és cigaretta fogyasztás esetében a napi, és a „hetente többször” gyakoriságra érkezett válasz. Ez az adat is igazolja a két szer társadalmi elfogadottságát.

„Azok a szerek, amit élete során kipróbált/használt”

2. számú ábra

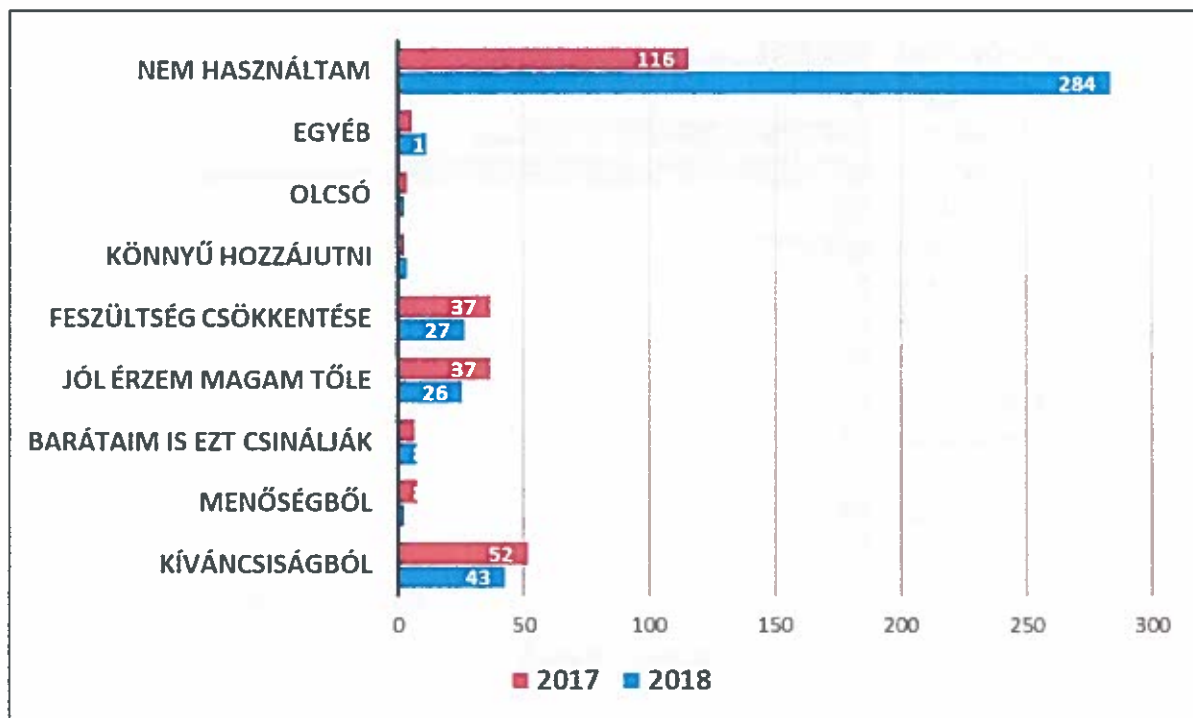

Forrás: Dr. Erdélyi Ágnes – Pillanatfelvételek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyében - kutatási anyag

A motiváció felmérésére irányuló kérdésnél (3. sz. ábra) az adatok jelzi, hogy a fiatalok körében a szerhasználati kockázata nagyon magas. Legfőbb hajtóerő a jó hangulat megteremtése érdekében, illetve valamilyen feszültséget csillapítása okán történő fogyasztás (14,5 %), a kíváncsiság (11,8 %) és mintegy 3 %-nál a kortárs csoportban tapasztalt megfelelési kényszer az indikátor. Az elemzésnél kiderült, hogy az alkohol és dohánytermékeket nem tekintik drogoknak, így valószínűleg ezért lett kiugróan magas értékű a „nem használtam még” kategória.

„Miért használ/használt drogokat”

3. számú ábra

Forrás: Dr. Erdélyi Ágnes – Pillanatfelvételek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyében - kutatási anyag

A kutatás során kiderült, hogy a kitöltők több mint 70%-a szerint van eltérés a drogok között, vagyis nem egyformán veszélyesek. A fiatalok szerint a heroin a legveszélyesebb, majd ezt követik a kokain, LSD, amfetamin és származékai. Az „1-10” skálán értékelt drogtípusok kapcsán elmondható, hogy objektív a fiatalok értékelése, vagyis elsősorban a keménydrogok és az új pszichoaktív szerek, valamint a dizájner drogok kockázatértéke magas. Érdekes adat, hogy a kannabisz 2018-ban már inkább veszélyes anyagok közé került, pedig 2017-ben még a válaszadók 44,8%-a az alsó szegmensbe rangsorolva, nem tartotta kockázatosnak ezt a szert. Az alkohol esetében viszont a válaszadók alig több mint fele (53,9 %) inkább veszélytelennek tartja, mint veszélyesnek az alkoholt, ami nagyon elgondolkodtató adat. A fiatalok ezen adatok ellenére 71,8 %-ban általánosságban úgy gondolja, hogy nem szükséges a bulizáshoz bármilyen tudatmódosító szert használni.

A kutatás összegzéseként megállapítható, hogy az elmúlt évek országos drogműhelytanulmányokhoz koherensen illeszkednek a helyi eredmények. Az általános iskola felső tagozatában a gyerekek kíváncsisága nagyobb, mint a tiltás ereje, hamar kipróbálják az alkoholt és a cigarettát, ritkábban sajnos egyéb

tudatmódosítószer is. Az iskolaváltáskor új közösségbe lépve felerősödhet az új csoportban való megfelelési kényszerből fakadó próbálkozások. Ebben a korban már napi szinten elterjedt a dohányzás és jellemző a heti rendszerességű alkohollal fogyasztás. Mivel az alkoholfogyasztást veszélytelenebbnek vélik, a visszatartó ereje kisebb, mint a veszélyesebbnek ítélt egyéb tudatmódosítókkal.

Országos adatok alapján elmondható, hogy egyre inkább elterjednek az új pszichoaktív anyagok, a dizájner drogok, és a kábítószernek nem minősülő, tehát tiltólistán nem szereplő, bódító, tudatmódosító szerek. Az ellenük ható fellépés új szemléletet és másfajta társadalmi szerepvállalást igényel. A dizájner stimulánsok kapcsán alapvető probléma az olcsó áruk és az egyszerű úton történő beszerzésük (pl. távol-keleti webáruházak, növényvédő szereket forgalmazó felületek), valamint a vegyületek, tiltólistára kerülést követő azonnali megváltoztatása. Ezek ellenőrzése és tiltólistára helyezése időigényes folyamat, jellemzően a piac gyorsan lereagálja a változást.

Árukat tekintve a marihuána és a hasis leggyakoribb utcai árai 2018-ban 2500, illetve 3000 Ft voltak, míg az ecstasy-ért leggyakrabban 2500 Forintot, az amfetaminért 3000 Forintot kértek. A szintetikus fű leggyakoribb ára 1000 Ft, előre tekert cigaretta esetében 500 Ft volt, míg a dizájner stimulánsoké 2000 Ft körül mozgott.

4.3. Pedagógusok körében végzett felmérés

A felvilágosítás területén nemcsak a diákokkal kell dolgozni, hanem a következő tapasztalatok alapján a pedagógusok számára is biztosítani kell tájékoztatói lehetőségeket, felületeket. Az ifjúságra irányuló kutatás ideje alatt 109 pedagógus sikerült adatfelvételbe bevonni, amely dilemmákra és motivációjuk megismerésére irányult. A kitöltők 72 %-a középiskolában tanított a lekérdezéskor.

A válaszokból kiderült, hogy a droghasználat gyanúja miatt keletkezett dilemmájukat leginkább a vezetőjükkel és kollégáikkal beszélik meg. Az erre vonatkozó kérdésből egyértelműen kitűnt, hogy a szülők bevonása minden bizonnyal már csak akkor történik, amikor bizonyossá válik a pedagógus feltételezése. Amennyiben azonban már konkrét droghasználatot észlel a tanár, akkor az egészségügyi szakemberek, vezetők, szülők és a rendőrség bevonását preferálják.

A válaszadók csaknem kétharmada nem tud az iskolában alkalmazott protokollról, amelyek alapján kezelni lehet a droghasználatot kapcsolatos problémákat. Többen bizonytalanok voltak a kérdés

tekintetében, mert összemosták a rosszullétre alkalmazott eljárással, illetve a rendőrség DADA programjával. Protokoll hiányában a válaszolók 35,2 %-a nem tudja hogyan intézkedjen, ha szerhasználatot észlel. A többiek a szülőket, vezető, vagy orvost értesítenék elsősorban.

A kutatásban együttműködő pedagógusok csaknem mindegyike (88 %), a gyermekek viselkedéséről, hangulatváltozásáról észreveszi, ha valaki tudatmódosító szer hatása alatt áll. Jellemző tünetként sorolták fel a verejtékezést, szédülést, beszéd zavart, kipirulást, a kipirosodott szemet és a tág pupillákat. További tünet lehet, ha a tanulmányi eredmény indokolatlanul leromlik. Emellett oda kell figyelni az egészségi állapot változásra, mint például a fogyás, sápadtság, étvágytalanság, fáradtság.

A pedagógusok preventív eszköznek az általános prevenciók előadásokat (74 %) mondták. Jelentős arányban van jelen a rendőrségi programok (19 %). Kisebb arányt tesz ki a filmvetítések és szituációs játékok által közvetített érzékenyítés, és sajnos elhanyagolható mértékben számoltak be kortárs segítő programokról. Legtöbben a hatékonyabb prevenció érdekében több frontális előadást, gyógyult betegek hiteles beszélgetéseit, szülők bevonását és kortárs segítő képzését tartanák szükségesnek.

A kis mintavétel alapján elmondható, hogy a lekérdezésben résztvevő pedagógusok fontosnak tartják az iskolai prevenciók programokat, valamint szükségesnek éreznék a programok bővítését, fejlesztését. Fontosnak tartják a továbbképzések szervezését, ahol problémakezelési stratégiáik bővíthetnének.

5. Programok, események

5.1. Pályázati programok

Nyíregyháza MJV Önkormányzata által elnyert, a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok működési feltételeinek biztosítására, és programjainak támogatására kiírt, KAB-KEF-18-A-26301 azonosítószámú, „Tudáskészlet és munkamódszerek fejlesztése a NYÍR-KEF-ben” munkacímű projekt keretében, a működést elősegítő programsorozat valósult meg.

A projektnek három fő része volt:

- a) regionális, KEF szakmai konferencia önálló szervezése és a III. Nyíregyházi Ifjúságkonferencia társszervezése,
- b) a KEF helyi középiskolai kapcsolatainak fejlesztése KEF Ifjúsági Klub létrehozásával, az ifjúsági DÖK vezetők és DÖK segítő tanárok és ifjúságsegítő szakemberek bevonásával,

c) KEF workshop ülések szervezése.

5.1.2. KEF szakmai konferencia

A KEF tagság igénye valósult meg a „Fiatalkori bűnelkövetés kapcsolata a szenvedélybetegségekkel” című szakmai konferencia megrendezésével. A konferencia 2019. május 16-án került megrendezésre a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karán, ahol ügyész, kriminológus, büntetés végrehajtásban dolgozó, és fiatalkorúak szenvedélybetegék rehabilitációjával foglalkozó szakemberek osztották meg tapasztalataikat a hallgatósággal. A résztvevőket többek között, Majzik Balázs, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, Drogmegelőzési Programok Osztálya osztályvezetője is köszöntötte.

A konferencia rövid bemutatása

A plenáris előadások (9:30-12:00):

- Dr. Tóth Tibor vezető-helyettes ügyész (Nyíregyházi Járási és Nyomozó Ügyészség): „Ügyészégi tapasztalatok a 18. életévüket be nem töltött személyek szerhasználata kapcsán”.
- Ritter Ildikó tudományos munkatárs (Országos Kriminológiai Intézet): „A kábítószeres és a bűnözés kapcsolatának etiológiája”.

- Drotár Zsolt bv. ezredes (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bv. Intézet): "Fiatalkori bűnelkövetők kezelése, nevelése a büntetés-végrehajtási intézetben."
- Dr. Erdélyi Ágnes osztályvezető főorvos (SZSZBMK, Addiktológiai Osztály): "Rehabilitációs lehetőségek".

A konferencia végén kötetlen beszélgetések alakultak ki a témák kapcsán.

5.1.3. III. Nyíregyházi Ifjúságkonferencia

A KEF ismét társszervezője volt a Nyíregyházi Ifjúságkonferenciának, amely 3. alkalommal, 2019. április 25-én került megrendezésre. Az eseménynek a nyíregyházi Váci Mihály Kulturális Központ adott helyet. A regionális rendezvény témája egyrészt az ifjúságot érintő aktualitások – kihívások, nehézségek, jó gyakorlatok –, másrészt az ifjúsággal foglalkozó helyi szervezetek programjainak bemutatása voltak. A konferencia célcsoportja az ifjúsági munkával-, ifjúsággal foglalkozó szakemberek, valamint maga az ifjúság.

A fórum szakemberei a szervezési feladatokon túl közreműködtek a szakmai tartalom összeállításában, valamint a konferencia napján aktív segítői voltak a megvalósításnak.

A konferencia rövid bemutatása

A plenáris előadások (9:30-12:00):

- Dr. Murinkó Livia (KSH Népeségtudományi Kutatóintézet): „Mitől lesz valaki felnőtt?”
- Dr. Frigy Szabolcs, egyetemi adjunktus (Szatmárnémeti): „Mesterséges intelligencia és a robotizáció hatása a fiatalokra a XXI. században. Fiatalok munkaerőpiaci helyzete a XXI. században.”
- Horváth Zoltán, Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Ifjúsági Szervezet (Beregszász): "A Kárpátalja magyar fiatalság helyzete és megmaradásának főbb kérdései; Az ifjúsági szervezetek szerepe a szülőföldön maradás támogatásában".
- Orsolics Zénó MRE KIMM Fiatalkorúak Drogtérapiás Otthona, programvezető: „A kallódó ifjúságot mentő misszió tinédzser rehabilitációs programja.”

Szekciók - Workshopok (13:00-15:00):

1. KEF workshop, Drog- és szenvedélybetegségek – PLAYBACK SZÍNHÁZ Levezető: Dr. Erdélyi Ágnes (Sántha Kálmán Pszichiátriai Szakkórház) Vendég: Csillag György társulatvezető, KAVICSOK Playback színházi társulat Szegletkő.
2. Interkulturális workshop – Fiatalok határok nélkül Levezető: Lengyelne Pogácsás Mária (Nyíregyházi Ifjúsági Kerekasztal elnöke) Vendégek: Ifjúságsegítő szakemberek és fiatalok Szatmárnémetiből, Beregszászról és Nyíregyházáról.
3. A játékról komolyan – Csatári Emese, Balogh Bence, Human-Net Alapítvány, Craftábor, Gamers for Gamers.
4. „Játszunk projektesdit!” - Gombhoz a kabátot helyett semmiből valamit - Fekete Éva, Tabula Pláza Alapítvány.

World café (13:00-15:00):

1. Függőségekről tabuk nélkül! – asztalgazda Talentum Európai Fejlődésért Közhasznú Alapítvány
2. Robotika – asztalgazda Köz-Pont Ifjúsági Egyesület
3. Érzékenyítés – asztalgazda Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete

3. Munkaerőpiac, pályaválasztás, pályaorientáció - asztalgazda Konnekt Egyesület Mentorprogram
4. Közösségi média (vloggerek, bloggerek, youtube-erek) - asztalgazda Csepo és Kelemen Anett (HumanNet Alapítvány)
5. Külföldi lehetőségek (önkéntes munka, tanulás) - asztalgazda Mustárház IIT
6. Start up: GLOCOVO - asztalgazda Szilágyi-Bécsi Tímea
7. IKSZ – asztalgazda Köz-Pont Ifjúsági Egyesület

5.1.4. „Kortárs-képzés” – KEF Ifjúsági Klub

A KEF folyamatosan törekszik a köznevelési intézményekben zajló prevenciós munka fejlesztésére, az intézményekkel történő együttműködések elmélyítésére. A projektelem célja volt, hogy Nyíregyháza középfokú iskoláiból az ifjúsági DÖK vezetők és DÖK segítő tanárok bevonásával, egy kortárssegítők képzéséhez hasonló természetes segítői fejlesztést, érzékenyítést valósuljon meg (KEF Ifjúsági Klub). A folyamat animálására ifjúságsegítő- szervezetet került megbízásra.

Mivel a pályázat lényege a fiatalok érzékenyítése és a segítő szerep megerősítése, e köré került felépítésre egy 6 alkalomból álló tréningorozat, amely ezt a szerepkört járta végig különböző szempontok alapján. A tréningeket a KEF egyik tagszervezete a Talentum Alapítvány koordinálta, amelyhez az egyes alkalmak során más szervezetek is csatlakoztak. A programsorozaton alkalmanként 30 fő, 15-18 éves korú diák vett részt a város különböző iskoláiból.

A tréning 2019.02.28-án vette kezdetét, amelynek a Nyíregyházi Mustárház Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda adott otthont. Első alkalommal tisztázásra került a tréning koncepciója, ezt követően pedig játékos, jégtörő feladatok keretében sor került az ismerkedésre, illetve a további együttműködés megalapozására.

Második alkalommal magáról a segítő szándékról zajlott kötetlen beszélgetés, illetve arról, hogy mi állhat annak háttérében, ha valaki nem akar segítő szerepet betölteni. Ehhez kapcsolódóan az előítélettel, rasszizmussal és a toleranciával kapcsolatos tréninggyakorlatok levezénylésére került sor.

Harmadik alkalommal a segítségnyújtás módszerei kerültek bemutatásra és megbeszélésre, valamint a résztvevők a stabil oldalfekvést és az újraélesztést is gyakorolhatták egy BLS instruktorkor segítségével.

Negyedik alkalommal oly módon közelítettük meg a segítségnyújtó szerepet, amely a bajba jutott szemszögéből mutat rá a segítségnyújtás fontosságára. Előtérbe került a szerhasználat- és ahhoz kapcsolódó lehetséges segítségnyújtás, valamint a diákok betekintést nyerhettek az ilyenfajta probléma jogi oldalába. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, illetve a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság munkatársai tartottak beszámolót saját tapasztalataikból, a fiatalok bűnözéséről és annak okairól, illetve, hogy hogyan megfelelő segítség esetén hogyan lehet elkerülni, hogy az egyén ilyen helyzetbe kerüljön.

A tréning ötödik időpontján került sor a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Büntetés-végrehajtási Intézet látogatására, ahol a fiatalok betekintést nyerhettek a rendszer működésébe, illetve a reintegráció folyamatába. A látogatás végén kérdéseket tehettek fel a reintegrációs tisztnek, s úgy tapasztaltuk az állt érdeklődésük középpontjában, mennyire tud visszailleszkedni a társadalomba egy korábbi fogvatartott, illetve milyen segítséget kap kikerülése után.

Ehhez kapcsolódóan a hatodik alkalommal az intézeti látogatással kapcsolatos tapasztalataik, benyomásaik kerültek átbeszélésre. Ezen az eseményen került sor a KEF kiadvány (szórólap) szerkesztésére is. Átbeszéltük azokat az elemeket, amelyeket szerintük mindenképpen meg kell jelenjen egy fiatalok számára készített kiadványon, szórólapon. A KEF által volt már egy korábban összeállított anyag a biztonságos bulizásról, amely ezúttal kiegészítésre, javításra került. A fiatalok számára láthatóan nagy motivációt jelentett az értékteremtő munka. Emellett a KEF számára brosúra készült és a korábbi arculat megújult, új logó készült, valamint egy roll-up eszköz. A találkozó zárásaként a tréning sorozat összefoglalására és értékelésére is sor került.

Tapasztalatok alapján a fiatalok nyitottak és együttműködők voltak a tréningeken, a beszélgetések során gyakran észlelhető volt, hogy elméletben tudják, milyen az, ha valakinek segítségre van szüksége – hogyan kell segíteni egy bajbajutottnak. Ugyanakkor érezhető volt, hogy szükségük van a megerősítésre és annak hangsúlyozására, hogy talán egy ember életében ők lesznek azok a személyek, akik mentőkötéllal szolgálhatnak az életében.

Tematikus foglalkozásaink időrendben:

- „Alapozó” csoporttalálkozó (február 28. 15:00, Mustárház)
- Előítéletek oldása, érzékenyítés (március 07. 15:00, Mustárház)
- Segítségnyújtás, újraélesztés, mit, mikor, hogyan tegyünk? (március 28. 15:00, Mustárház)
- Rendőr és BV szakember a szerhasználat jogi következményeiről. (április 11. 15:00, Mustárház)
- BV látogatás (május 16. 10:00)
- Szórólap készítés, tájékoztató, figyelemfelkeltő kiadvány készítése (május 23. 15:00, Mustárház)

A tematikus programok elérték céljukat, a fiataloktól kapott visszajelzések alapján készek folytatni a közös munkát.

Az Ifjúsági klubban résztvevő fiataloknak és a KEF szakembereknek terveztük ebbe a projektembe a ferencvárosi szakmai látogatásunkat is. Már az elmúlt évben kirajzolódott, hogy a Köztes Átmenetek Nonprofit Kft. által működtetett Konkáv közösségi térben folyó szakmai munkát és az itt kialakított interaktív drogrevenziós kiállítást akarja a tagság jobban megismerni. Az utazásra közel 40 főt sikerült bevonni.

A szakmai út rövid leírása (2019. május 09.)

A pályázatban résztvevő fiatalok számára, (kb. 40 fő) egy egynapos szakmai kirándulás került megrendezésre a Ferencvárosi KEF-hez (Konkáv Közösségi Tér). A szakmai út egy workshoppal is kiegészült.

A helyszínen Varga Dániel és kollégái fogadták a csoportot. A kiállítás befogadóképessége és a csoportmunka hatékonysága érdekében két csoportra kellett szétválni. A szakemberek a délelőtti

etapban workshop beszélgetést tartottak, majd ebéd után a fiatalok töltötték meg étellel a közösségi teret, míg a többiek a kiállítást tekintették meg.

A közösségi térben folyó szakmai munka példaértékű lehet a tagságnak, elsősorban a hátrányos helyzetű fiatalokkal történő munkavégzés során. A KEF ifjúsági klub fiataljai nagyon értékesnek tartották az egész napos programot, még a hazaúton is kérdésekkel kötötték le szakembereket.

5.1.5. Workshopok

Tavaly a Ferencvárosi KEF-nél tett látogatás során szerzett jó tapasztalatok alapján, workshop típusú KEF ülések szervezése fogalmazódott meg, amelyeket olyan szakmai ismeretanyag fejlesztésre alkalmas programokkal kívánt a tagság színesíteni, amelyek a résztvevők tudáskészletét bővítik. A workshopok alkalmával felmérésre került a szakemberek véleménye, ez alapján alakult ki az öt téma:

- online megjelenés „kisokos”,
- „családon belüli konfliktusok”,
- „KAVICSOK Playback színházi társulat”,

- „interaktív” drogvenció,
- „terápiás szemléletű megközelítések a szenvedélybetegség ellátásában”.

A témák rövid leírása

2019. február 14. - online megjelenés „kisokos”:

A foglalkozást Fekete Éva tartotta, aki a Tabulapláza Alapítvány vezetője, a Labor Café adománykávészó és közösségi tér megvalósítója. A társadalmi vállalkozásaikban sikeresen alkalmazzák az online tér lehetőségét, így a saját példáikon keresztül mutatta be azokat a felületeket és praktikákat, amelyek egy szervezet számára ma már megkerülhetetlenek az infokommunikációs világban. A frontális előadást kerekasztal beszélgetés követte.

2019. április 10. - „családon belüli konfliktusok”:

A workshop témáját a családon belüli konfliktusok köré szerveztük, amellyel a segítő szféra különféle területein dolgozó szakemberek változatos formában találkozhatnak. A téma felvezetéseként a család, mint rendszer működésével és szabályaival (rendszer szemlélet alapfogalmi, családterápiás elemek) ismerkedtek meg a résztvevők, illetve a család diszfunkcionális működésmódjait elemezték. Felvázolták a főbb tipikus családi konfliktusokat és az ezek mögött álló pszichés jelenségeket (pl. hatalmi harcok, igények változása, életciklus változások, túlterheltség, személyiségbeli, temperamentumbeli eltérések, stb.). Foglalkoztak a családon belüli kommunikációs jellegzetességekkel is. Kitértek a családi konfliktusok negatív hatására különféle életkorokban (kisgyermek, iskolás, serdülő). A résztvevők kérdései, visszajelzései nyomán a beszélgetés fókuszába került a családi konfliktusok negatív megoldási kimenetelei, lehetséges devianciák, viselkedésszabályok, különösen a családon belüli feszültségek és a szerhasználat (alkohol, drog) összefüggései.

A workshop második felében interaktív beszélgetés formájában foglalkoztak azzal, hogy a résztvevők saját szakterületükön belül hogyan, milyen formában találkozhatnak a fenti jelenségekkel, milyen megoldási, kezelési alternatívák merülnek fel. Személyes tapasztalatok megosztásával zárult a workshop.

2019. április 25. - „KAVICSOK Playback színházi társulat”:

A szegletközi Gyermekotthonban Csillag György vezetése alatt 2011. óta működik a „KAVICSOK” nevű playback színház. A pszichodráma módszer alkalmazásával fejlődik a fiatalok beszédmegértése, az érzelmeik kifejezésének és megértésének képessége, valamint javul a szociális viselkedésük is.

A tagság számára a III. Nyíregyházi Ifjúságkonferencia programjai közé szervezve sikerült elhozni a társulatot. Szakemberek aktív résztvevői voltak az „előadásnak”, majd nagyon sok új dolgot ismertek meg és dolgoztak fel a programot követően.

2019. május 09. - „interaktív” drogvenció:

A workshop alkalmával a Köztes Átmenetek Nonprofit Kft. által működtetett Konkáv közösségi térben folyó szakmai munkát és az itt kialakított interaktív drogvenció kiállítását ismerték meg a résztvevők. A csoportot elsősorban középiskolás fiatalok alkották, akik a kiállítás megtekintése mellett prevenció fókuszú csapatépítő foglalkozáson vettek részt. A KEF szakemberek pedig Varga Dániel közösségi tér vezető irányítása mellett megismerkedhetett a Nonprofit Kft. tevékenységeivel, párbeszédet folytattak a közösségi teret használó fiatalokról és kölcsönös szakmai tapasztalatcsere zajlott.

2019. május 22. - „terápiás szemléletű megközelítések a szenvedélybetegek ellátásában”:

A workshopon bemutatásra került a Talentum Alapítvány által több éve megrendezésre kerülő „Tábor a szermentes életért” projekt, ahol 10-12 felnőtt számára biztosítanak segítséget a szermentes élet kialakítása megalapozásában.

Interaktív előadás keretében a résztvevők megismerkedhettek olyan módszerekkel, melyeket a terápiás táborban rendszeresen, hatékonyan alkalmaznak: OH kártya és művészetterápia.

Az OH képkártyákat és melléjük társított szavakat terápiás jelleggel lehet használni. A képek és a szavak, valamint a segítő célzott kérdései nagyon erősen fejlesztik az imaginációt, az önreflexiót. Az OH – módszerének alap gondolata, hogy minden ember önmagát ismeri a legjobban, önmagát tudja meggyógyítani, önmagában tudja megtalálni problémáira a megoldást. A kártyák segítséget adnak, hogy az érzelmeik megfogalmazásával, monitorozásával és a szabad asszociációval képet kaphassunk saját tudattalanunk működéséről, alapérzelmeinkről. A módszer a felépülés folyamatában jól alkalmazható.

A művészetterápia jótékony hatása régóta ismert, hiszen teret enged kreativitásnak és az önkifejezésnek, játékoságánál fogva önjutalmazó hatású, növeli az önbizalmat, az önértékelést, ezáltal csökkenti az egyénben lévő szorongást, rossz érzéseket. Segít harmonizálni, összhangba hozni önünket, mintegy tükröt tartva képes szembesíteni negatív érzelmekkel, negatív eseményekkel, így feldolgozva azokat.

A workshopon résztvevők gyakorlatban, saját élményt szerezve kipróbálhatták az OH kártya módszerét, valamint beszéltek a művészetterápia egyénre és annak mentális gyógyulási folyamataira gyakorolt pozitív hatásáról.

5.2. Helló Nyíregyháza program

Nyíregyháza MJV Önkormányzata a „Helló Nyíregyháza” rendezvényen is teret biztosított megjelenésre az ifjúsági korcsoportokkal foglalkozó szervezetek számára. Mivel az önkormányzat által létrehozott Ifjúsági Kerekasztal és KEF tagság között nagy az átfedés, így több KEF tagszervezet is képviselte magát a 2019. április 26-án megrendezett eseményen. A résztvevők az előző évekhez hasonlóan változatos programelemekkel színesítették a városi rendezvényt:

- Drogambulancia: információnyújtás és tájékoztatás a biztonságos bulizásról, a szer használatról, függőség kialakulásáról és kezelési lehetőségekről. Játékos kvízek és totók kitöltése, csoportos és egyéni beszélgetés biztosítása segítő szakemberekkel és volt szerhasználóval.
- Talentum Alapítvány: figyelemfelkeltő szórólapok osztása, tesztek kitöltése, játékos feladatokkal történő érzékenyítés. Egyéni beszélgetés biztosítása.
- Nyíregyházi Család- és Gyermejjóléti Központ: tájékoztató anyagok biztosítása, információnyújtás, stresszoldó kézműves foglalkozások szervezése.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési és Közlekedésrendészeti Osztály és Nyíregyházi Rendőrkapitányság: prevenciós programok bemutatása, részeg szemüveg kipróbálása, totók, játékos érzékenyítés.

5.3. Kábítószer-ellenes Világnap

2019. július 03-án Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata és Nyíregyháza MJV Önkormányzata Kábítószerügyi Egyeztető Fóruma (NYÍRKEF) programot valósított meg a Kábítószer-

ellenes Világnap alkalmából. A világnap nemzetközi és hazai szlogenje a következő volt: - "Egészség az igazságszolgáltatásért. Igazságszolgáltatás az egészségért."

Közösségi igény merült fel egy kulturális élmény szervezésére, ezért a KEF kezdeményezésére a Csodálatos fiú (2018) c. film került levetítésre a nyíregyházi Krúdy Art moziban. A megtörtént eseményeket feldolgozó filmben nem csak a kamasz fiú kábítószer függőségén keresztül, drogfüggőségével kapcsolatos élményeit mutatja be a film, hanem a kétségbeesett szülőök szemszögéből meséli el ugyanezt a történetet, figyelembe véve a közvetlen hozzátartozók nézőpontját is. A fiú állapotát kétségbeesetten megérteni próbáló édesapa szemszögén keresztül nézve, kénytelen feltenni magának a kérdést: meddig terjed a szülő felelőssége? A szereteten kívül mit tehet még a fiáért, amit eddig nem tett meg? Veszélybe sodorhatja-e saját, és új családja életét pusztán azzal, hogy tovább reménykedik fia gyógyulásában? A film érzékenyen mutatja be a drogfüggő fiú harcát, a kábítószer fogyasztás veszélyeit, egészségkárosító hatásait és következményeit, amit a megszokott, unalmas iskolai drog prevenciók előadások helyett hasznos lehet bemutatni. Az alkotás, ítékezés nélkül beszél egy fiú drogfüggőségéről és a leszokáshoz vezető hosszú, kemény útról David és Nick Sheff memoárjai alapján. A vetítés után a Labor Caféban kötetlen és nyilvános kerekasztal beszélgetésen került feldolgozásra a téma.

5.4. A KEF munkacsoportok önálló programjai

Általánosságban elmondható, hogy a munkacsoportok tagjai évközben részt vettek a KAB-KEF-18-A-26301 azonosítószámú, „Tudáskészlet és munkamódszerek fejlesztése a NYÍR-KEF-ben” munkacímű projekt keretében megvalósult workshopokon, a KEF Ifjúsági Klub működésében, illetve a konferenciákon. Városi nagyrendezvényeken (pl. Helló Nyíregyháza) információnyújtást és tájékoztatást biztosítottak a biztonságos bulizásról, a szer-használatról, a függőség kialakulásáról és kezelési lehetőségekről. Visszatérő programelemként szerepeltek a játékos kvízek és totók, valamint csoportos és egyéni beszélgetést szerveztek segítő szakemberekkel és volt szerhasználóval.

5.4.1. Kezelés-ellátás Munkacsoport

2019-ben folytatódott a Drogambulancia által jegyzett Hozzátartozói csoport, amely minden héten szerdán várja a szenvedélybetegek hozzátartozóit. A csoport folyamatos működését az teszi lehetővé, hogy a tagjai felismerték, problémáikkal nincsenek egyedül. Egymás tapasztalatait meghallgatva,

könnyebb megoldásokat lehet keresni az előttük álló problémák megoldásához, mintha ezt egyedül, mindenkitől elszigetelten tennék. A csoport megértő és biztonságos légkört biztosít arra, hogy a tagok beszélni tudjanak problémáikról, küzdelmeikről, és sikereikről.

A hozzátartozók tájékoztatást kaphatnak és ismeretekhez juthatnak a szenvedélybetegségek fajtáival kapcsolatban, szakmai segítséget kaphatnak nehézségeik, félelmeik leküzdésében. Megoszthatják egymással tapasztalataikat, aggodalmaikat, megtapasztalhatják az önségítés erejét, és közös sikereket élhetnek meg. A résztvevők szakemberek segítségével dolgozhatnak azon, hogyan tanuljanak meg jól segíteni hozzátartozóiknak.

Emellett a Drogambulancia a 2019. évben is biztosította a Megelőző-felvilágosító szolgáltatást minden hónapban 1 alkalommal, szombati napokon kliensei számára a szolgáltatás folyamatossága érdekében.

A tapasztalatok szerint, igény van a szombati nyitva tartásra. Ezáltal csökkenthető nemcsak az újra kezdő kliensek száma, de a megszakadt szolgáltatások száma is. Így a programban résztvevő kliensek szükségleteihez, igényeihez és lehetőségeihez igazodva biztosítják a Drogambulancia a szolgáltatást annak érdekében, hogy az elterelés minél hatékonyabb legyen.

2019. április 11-én a Debreceni Kábítószerügyi Egyeztető Fórum meghívásának eleget téve vett részt a munkacsoport „Az internet addikció megjelenése és a kezelés lehetőségei” című konferencián. Az előadók között szerepelt Dr. Erdélyi Ágnes főorvosnő a „Ki kit nevel? Avagy az online tér hatása a szocializációra” előadással, és Tullner Gabriella klinikai szakpszichológus a „Kötődési problémák szerepét a viselkedés addikciók kialakulásában” témáival.

2019.08.27-én a munkacsoport tagjai részt vettek az Egerben megrendezésre került XVIII. Regionális Drogügyi Konferencián. A rendezvényen lehetőség nyílt megismerni Eger város KEF helyi szervezetének munkatársaival, és a szervezet működésével. A konferencia fő témája a közösségi erő, és az együttműködés, mint erőforrás volt, mivel az együttműködési lehetőségek hozzájárulnak a droghasználat megelőzéséhez és kezeléséhez.

A következő előadásokat hallgatták meg:

Dr. Szigethy Anna, Addiktológiai Gondozó és Drogambulancia, gondozó vezetője, az egri KEF életre hívója nyitotta meg a rendezvényt.

Tóth Róbert, az egri KEF elnöke, Főegyházmegyei Karitászs Központ- RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat munkatársa Az együttműködés, mint erőforrás c. előadása hangzott el, majd Hegedűs Gyula, deviancia szociológus; Drognózis címmel adta elő érdekfeszítő, rendkívül izgalmas előadását.

Kocsis Irén Mária rendőr alezredes előadásában bemutatta Kábítószerhelyzet Heves Megyében, majd Majzik Balázs, a Nemzeti Népegészségügyi Központ Drogmegelőzési Programok Osztálya osztályvezetője beszélt a drogpolitika aktuális kérdéseiről.

Ezt követően 3 Workshopban lehetett részt venni. A Drogambulancia a drog- jog-következmény címet kapott csoportjában vett részt, ahol Tóth Péter, büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelője beszélt a büntetőeljárás és a szankciók folyamatáról, nehézségeiről.

2019.11.28-30-án a Magyar Addiktológiai Társaság kongresszusán vettek részt a munkacsoporttagok, ahol Zsoldos Judit egy tudományos poszterrel jelent meg, míg Tullner Gabriella a „Fejlődési traumatizáció és a szenvedélybetegség kapcsolatáról” tartott előadást.

2019.12.06-án Debrecenben a SZTK-A-519/2019 Veszélyhelyzetek megelőzése és kezelése a pszichiátriai gondozásban szakmai továbbképzésen vettek részt. A továbbképzés témái a következők voltak: veszélyhelyzetek az egészségügyben, kommunikációs lehetőségek a veszélyhelyzetek megelőzésében, a szakdolgozók lelki állapota, kiégés szindróma, szocioterápia, krízis, krízisintervenció, szuicidium, stressz és a stressz csökkentése.

Az egészségügyi szakellátásban megjelent esetek alakulásáról a Nyíregyházi Drogambulancia adatai adnak képet korosztálytól függetlenül.

Drogfogyasztás miatt ellátásban részesültek száma 2019.01.01-2019.11.30-ig:

- Drogfogyasztás miatt MFSZ (megelőző-felvilágosító szolgáltatás) ellátásban részesültek száma: 323 fő / Esetszám: 497
- Drogfogyasztás miatt szakambulancián kezeltek száma: 243 fő /Esetszám: 281)
- Drogfogyasztás miatt kórházi kezelésben részesültek száma: 82 fő / Esetszám: 126/

5.4.2. Prevenációs Munkacsoport és a Közösségi Együttműködés Munkacsoport

A munkacsoportok tagságát gyermek- és ifjúsági korosztállyal foglalkozó intézmények mellett civilszervezetek, nevelési-oktatási intézmények alkotják. A Közösségi Együttműködés Munkacsoport

tagjai kivétel nélkül a prevenció csoportban is szerepet játszanak, viszont közreműködésük a rendezvények szervezésekor domborodik ki. A munkacsoportok a köznevelési intézményekben legaktívabbak, városunk általános és középiskoláinak hatékony elérése a Nyíregyházi Szakképzési Centrum és a Nyíregyházi Tankerületi Központ kapcsolattartóin keresztül történt.

2019. március 05-én a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok országos szakmai konferenciáján vettek részt a csoportképviselők, amelyet az Országos Rendőr-Főkapitányság, az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság szervezett Budapesten.

A prevenció csoport kezdeményezésére képzőművészeti pályázat keretében felhívást adtak ki TISZTA ÉLET – SIKERES JÖVŐ! – címmel. A pályázat kiírója a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Szociális és Köznevelési Osztály, Kábítószerügyi Egyeztető Fórum és „Gyermekeinkért 16” Alapítvány volt. A pályázatot a Nyíregyháza város köznevelési intézményeiben tanuló diákok körében hirdették meg. A kiírás Verebélyiné Tóth Marianna pedagógus munkásságának emlékére történt, aki korábban a KEF vezetésében a prevenció munkacsoportot irányította. A Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium kollégiumvezetőjeként és a Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézményben tanuló diákok támogatásáért működő „Gyermekeinkért 16” Alapítványban az „ALKOTÁSSAL A DROG ELLEN!” – címmel hosszú évek során támogatta a művészetek területén a megelőző tevékenységet. A pályázat célja az volt, hogy az alkotni vágyó gyermekek tudatosan átgondolják, hogy mit jelent számukra Magyarországon, Nyíregyházán, iskolájukban, lakókörnyezetükben, családjukban a legális és illegális drog jelenléte, fogalma, használata, veszélyei. Hogyan tud a kiskorú, a fiatal és a felnőtt a megelőzésben segíteni (pl.: drogmentes iskola, dohányfüstmentes otthon, kábítószermentes szórakozás), milyen eszközeik, lehetőségeik vannak a függővé válás kialakulásának prevenciójára. A beérkezett alkotásokat a KEF elnökség zsűrizte, kategóriánként az első három helyezettnek elismerő oklevél és értékes tárgynyeremény került kiosztásra. Az eredményhirdetés a III. Ifjúságkonferencia rendezvény keretében valósult meg 2019. április 25-én.

2019. július 22-26-a között a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet reintegrációs hetet szervezett, ennek keretében a KEF szakemberei számára 22-én szakmai napot tartottak. A résztvevők előadást hallhattak az intézetbe kerülésről, a bentlakásról, szokásokról, törvényi előírásokról. Az egésznapos program során betekintést nyertek a különböző rendeltetésű helyiségekbe, kipróbálásra kerültek a rabszállító járművek.

5.4.3. Kínálatcsökkentési Munkacsoport

A munkacsoport szorosan együttműködött a Prevenációs munkacsoporttal az előbb bemutatott programokon keresztül. Emellett több sikeres akciót sikerült végrehajtaniuk, amely során több személyt sikerült eljárás alá vonni kábítószer terjesztés kapcsán.

A Rendőrség, a Polgárőrség és a Közterület felügyelet munkatársai közös szolgálatokat látnak el, amely során azokon a területeken van megerősítve a jelenlét, ahol szórakozó helyek találhatóak, továbbá ahol az ilyen jellegű jelenlétre igény van.

A munkacsoport részéről folyamatosan kerülnek megtartásra az általános és középiskolákban, illetve a szülők részére interaktív drogrevenációs előadások.

2014. óta a rendőrség állományán belül drogrevenációs összekötő tisztek foglalkoztatása történik, akik a 12-18 éves gyermekeket nevelő szülőknek, családtagjaiknak közvetlen tájékoztatását tartanak a kábítószer-fogyasztás kockázatairól, büntetőjogi következményeiről. A tisztek havonta egy alkalommal fogadóórán, illetve kéthetente telefonos ügyelet útján segítik tanácsokkal, információkkal az őket felkereső szülőket.

Folyamatos a rendőrség részéről biztosított OVI-ZSARU program, az általános iskolásoknak szóló DADA program és a középiskolákban tartott ELLEN-SZER program. A középiskolákban működtetett iskolai bűnmegelőzési tanácsadó program célja a folyamatos kapcsolattartás az iskola, a tanácsadó rendőrtiszt és az egyéb gyermekvédelmi szervek között, illetve a helyi sajtóosságokat szem előtt tartó tematika alapján oktatás diákok és pedagógusok részére.

6. Kapcsolattartás az Egészségfejlesztési Irodával

A KEF kölcsönös együttműködést ápol a nyíregyházi járásban működő Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Egészségfejlesztési Irodával. Mivel az egészségtudatosság fejlesztése a KEF programjaiban is prioritás élvez, ezért természetes, hogy a megszervezett rendezvényeken egymás mellett demonstrál az egészséges életmód mellett a két szervezet.

Az EFI meghívására a következő alkalmakon volt közreműködő a KEF:

- 2019.04.24. - Vezető szakemberek által tartott egynapos továbbképzés - Előadás címe: Szuicidum Prevenció.

- 2019.07.18. - Pszichoázis - Előadás címe: „Megoldási utak a mindennapokban”: megküzdési stratégiák.
- 2019.08.27. - Partnerségi Tanácsadás Primer Prevenciók Témában - Napjaink függőségei témában
Előadás címe: Stimulánsok, energiákkal függőség.
- 2019.10.18. - Egészségnaphoz kapcsolódva: Szeretlen nap - Előadás címe: Szeretlenül.
- 2019.11.26. - Lelki egészségnap - Előadás címe: Boldogság óra.
- 2019.08.27. - Partnerségi Tanácsadás Primer Prevenciók Témában - Napjaink függőségei témában -
Előadás címe: Munkaalkoholizmus.

A rendezvényeken jellemzően szociális- és egészségügyi szektorból vettek részt szakemberek.

7. Tervek

A KEF a jövőben is alapfeladatának tekinti a drogprobléma társadalmi hatásainak mérséklését, a lakosság egészségtudatosságának javítását, a jelzőrendszer erősítését. Folytatódik a Fórum szerepvállalásának és koordinációs tevékenységének a növelése, valamint az együttműködések erősítése: a családon (szülők-gyermekek-különböző generációk), a kortárs csoporton és az iskolán (pedagógusok-diákok-iskolai egészségügyi szolgálat) belül, továbbá a területen működő különböző közösségek és intézmények között. További cél csökkenteni a drogokhoz való hozzáférhetőséget, valamint azok használatából és árusításából fakadó egyéni és társadalmi kockázatokat, ártalmakat.

A KEF 2020-ban is figyelemmel kíséri a jogszabályi környezet változásait, kapcsolatot tart a Nemzeti Népegészségügyi Központtal és a Kábítószerügyi Tanáccsal és az aktuális szakpolitikai programot szem előtt tartva szervezi tevékenységét.

A KEF szervezetei figyelemmel kísérik a pályázati lehetőségeket, amelyek segítségével innovatív megoldásokat kereshet, vagy dolgozhat ki. 2020-ban a városi nagyrendezvényeken, valamint a IV. Nyíregyházi Ifjúságkonferencián ismét aktív szerepet vállalt a tagság. Tervek között szerepel egy kábítószer-ellenes világnapi rendezvény megtartása, valamint a megyei KEF kapcsolatok fejlesztését.

Egész évben folytatódik a korábbi években elindított iskolai prevenciók program, valamint a kortárssegítő csoportok létrehozásának elősegítése. A fiatalokat célzó programokkal szinkronban a

szülői csoportok működtetése is szükséges, mivel fontos a felnőttek kábítószerrel kapcsolatos ismereteinek bővítése, és tanácsadás biztosítása.

Egészségtudatosság népszerűsítése kapcsán tovább erősíti kapcsolatát az EFI-vel, valamint motiválja tagszervezeteit új iskolai egészségfejlesztési programok kidolgozására.

Nyíregyháza MJV Önkormányzata 2020-ban felülvizsgálja az Ifjúsági koncepcióját (2016-2021), amelyben a KEF tagszervezetek közreműködnek a gyermek- és ifjúsági korosztályt és fiatal felnőtteket érintő rizikómagatartások felmérésében. Szakmai, beavatkozási pontokat megfogalmazó javaslataik a koncepció cselekvési tervében kerülnek meghatározásra, amelyek az elkövetkezendő évekre adnak gyakorlati iránymutatást.

8. Összegzés

A KEF tagjai elsősorban a gyermekvédelmi feladatokat ellátó szervezetek (önkormányzati és civil szervezetek), oktatási intézmények, rendőrség stb., tehát mindazok, aki észlelhetik a problémát, akik rendszeres kapcsolatban állnak a gyermekekkel, fiatalokkal, a leginkább veszélyeztetett célcsoporttal. A munkacsoportok tevékenységük végzése során nagy figyelmet fordítanak a párhuzamosságok elkerülésére és a partnerség erősítésére, kommunikációjuk fejlesztésére.

A 2019. évre vállalt, a cselekvési tervben megfogalmazott feladatok jelentős része, és a pályázati tervben foglaltakat teljes egészében megvalósultak. Nagyon értékesnek bizonyult a fiatalokkal elkezdett munka, amelyet a jövőben mindenképpen folytatni szeretne a tagság. Továbbra is cél a köznevelési intézményekkel való közvetlenebb kapcsolat kiépítése, a fiatalok minél nagyobb számú elérése. A rövid szakmai út ismét eredményesnek bizonyult, nemcsak új tapasztaltokat sikerült szerezni, hanem a szakemberek motivációja is nőtt. A workshopok témáival a szakemberek érdeklődését sikerült elérni.

A projekt eredményei alapján megállapítható, hogy Nyíregyházán és vonzáskörzetében jelentős igény van a szakmai fejlődésre, konferenciák, workshopok szervezésére, tanulmányutakon való részvételre. A szakemberek elsősorban szabad idejükben, saját munkájuk elvégzése mellett, lelkesen csatlakoztak kezdeményezésekhez.

A KEF keresi a folyamatos fejlődés lehetőségét, adoptálja a városhatáron túli szakmaközi kapcsolatok útján szerzett tapasztalatokat, valamint helyi és regionális szinten is nagy lépést tett az ismertségének, elismertségének növelése érdekében.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumokat összefogó online felület a <http://kef.hu/> oldalon érhető el.

